

Povzetek revizijskega poročila *Smotrnost poslovanja GEN energije, d. o. o., Krško pri prodaji električne energije*

Računsko sodišče je izvedlo revizijo smotrnosti poslovanja GEN energije, d. o. o., Krško (v nadaljevanju: GEN energija) pri prodaji električne energije.

Cilj revizije je bil izrek mnenja o učinkovitosti poslovanja GEN energije pri prodaji električne energije v letih od 2009 do 2011. Računsko sodišče je ocenjevalo učinkovitost poslovanja GEN energije tako, da je poizkušalo odgovoriti na vprašanja, *ali je GEN energija odločitev o izvajanju komercialne funkcije prek delnega lastništva hčerinske družbe utemeljila in določila ustrezne cilje glede učinkovitejšega izvajanja procesa prodaje električne energije v primerjavi z lastno prodajo, ali je GEN energija s sklenitvijo krovne pogodbe leta 2006 s hčerinsko družbo GEN-I, d. o. o., Krško (v nadaljevanju: GEN-I) zagotovila pregledne pogoje za učinkovito prodajo električne energije, ali je GEN energija dosegala/ uveljavila pri prodaji električne energije drugim kupcem primerljive prodajne pogoje kot pri prodaji hčerinski družbi GEN-I oziroma zagotovila učinkovito prodajo električne energije in ali je GEN energija obvladovala proces trgovanja z električno energijo.*

GEN energija je v letih od 2009 do 2011 prodala 9.863.699 megavatnih ur električne energije in s tem realizirala 533,6 milijona evrov prihodkov. Glavni nabavni vir električne energije so njena proizvodna podjetja Nuklearna elektrarna Krško, d. o. o., Krško (50 odstotkov proizvodnje, ki pripada Sloveniji), Savske elektrarne Ljubljana, d. o. o., Medvode in Termoelektrarna Brestanica, d. o. o., Brestanica ter 12,6 odstotka proizvodnje Hidroelektrarn na spodnji Savi, d. o. o., Brežice. Temeljna usmeritev poslovanja GEN energije je zapisana v krovni pogodbi o nakupu električne energije, ki jo je z družbo GEN-I, v kateri ima 50-odstotni lastniški delež, sklenila za obdobje desetih let, do 31. 12. 2016, in ji je v letih od 2009 do 2011 prodala dve tretjini razpoložljive električne energije. Preostalo tretjino je prodala neposredno slovenskim distributerjem električne energije ter drugim velikim porabnikom električne energije.

V kupoprodajnih pogodbah navedene pogodbene cene ne zagotavljajo sledljivosti in tudi ne transparentnosti njihovega določanja. Zaradi nepreglednega določanja cen pri prodaji električne energije družbi GEN-I zneski premikov, kot približek ceni čezmejnih prenosnih zmogljivosti, ki so zvišali borzno ceno za 16.060 tisoč evrov in ki so jo znižali za 10.519 tisoč evrov, ne omogočajo preveritve njihove utemeljenosti. Ker v teh letih od 2009 do 2011 cena čezmejnih prenosnih zmogljivosti ni bila v nobenem primeru negativna, je zaradi znižanja borzne cene dosegla za najmanj 12.889 tisoč evrov manjši prihodek in takšno ravnanje predstavlja neučinkovito poslovanje pri prodaji električne energije.

GEN energija je s prodajo električne energije družbi GEN-I po sistemu hedging proizvodnje z indeksirano ceno v letu 2009 dosegla nižjo ceno kot s prodajo po indeksirani ceni in s tem iztržila za 3.160.685 evrov manjši prihodek oziroma manj učinkovito uporabila razpoložljive vire. V letih 2010 in 2011 pa je dosegla višje cene s prodajo po indeksirani ceni in s tem v teh dveh letih iztržila za 4.933.546 evrov večji prihodek oziroma učinkoviteje uporabila razpoložljive vire.

GEN energija je konec leta 2009 sklenila z družbo GEN-I pet aneksov h kupoprodajnim pogodbam, s katerimi je za dobavljeno električno energijo v tem letu znižala pogodbene cene v znesku 4.472.325 evrov. V letu 2010 je nato s sklenitvijo aneksov h kupoprodajnim pogodbam ter z zvišanjem pogodbenih cen z družbo GEN-I dobila povrnjenih 4.234.183 evrov, od tega 36.505 evrov obresti. S tem je realizirala za

274.646 manj prihodkov oziroma za ta znesek je učinkovitost njenega poslovanja pri prodaji električne energije manjša.

GEN energija je v letu 2009 dobavljala električno energijo distributerjem za 27,3 odstotka nižjo povprečno ceno za megavatno uro in v letu 2011 za 1,9 odstotka nižjo ceno za megavatno uro kot družbi GEN-I v teh letih ter v letu 2011 družbi Petrol, d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: družba Petrol) za 2,2 odstotka nižjo povprečno ceno za megavatno uro kot družbi GEN-I v tem letu. Skupaj je z neposredno prodajo električne energije distributerjem in družbi Petrol, d. d., Ljubljana v letih od 2009 do 2011 ustvarila oportunitetno izgubo 17.350.991 evrov.

Na trgu električne energije v Sloveniji poleg GEN energije nastopa kot pomemben proizvajalec/prodajalec električne energije še Holding Slovenske elektrarne, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: HSE). Pri tem pa je treba posebej poudariti, da je GEN energija v obravnavanih letih prodala 85 odstotkov električne energije kot pasovno energijo, medtem ko je prodajni portfelj HSE sestavljala pretežno trapezna energija. Cene trapezne energije so bile v letih od 2009 do 2011 v povprečju višje od cen pasovne energije. S tem je pojasnjena tudi raven nabavnih cen, ki je pri nakupu pasovne energije nižja od ravni nabavnih cen trapezne energije.

Računsko sodišče je za odpravo ugotovljenih neučinkovitosti od GEN energije zahtevalo *izvedbo popravljalnih ukrepov*, ki se nanašajo na proučitev enačbe za izračun pogodbene cene, še posebej definicije $PREMIK_{TD}$, in opredelitev takšnega načina izračuna pogodbene cene v krovni pogodbi o nakupu električne energije, ki bo zagotovil njegovo sledljivost in preglednost.

Računsko sodišče je GEN energiji podalo tudi *priporočila*, naj izvede analizo prodajne funkcije, s katero bi ocenila organiziranost in stroške lastne prodajne funkcije, ter stroška/marže, ki jo plačuje družbi GEN-I za vsako prodano megavatno uro električne energije, na podlagi pridobljenih ugotovitev presodi in pravočasno sprejme odločitve o primernosti izvajanja prodajne funkcije na dveh ravneh, da bo omogočen čas za morebitno organizacijo in usposobitev lastne prodajne funkcije ter uskladitev bilančnih shem, nadzorni svet GEN energije naj prouči različne možnosti obvladovanja nasprotja interesov in na tej podlagi sprejme ustrezne ukrepe, prouči možnost izvajanja takšne oblike prodaje električne energije, s katero bi omogočila sodelovanje vseh potencialnih odjemalcev električne energije v Sloveniji na odprtih dražbah.

Ljubljana, 23. decembra 2013